

VADEMECUM WALORYZACJI EMERYTUR I RENT W 2012 r. DLA EMERYTA I RENCISTY SŁUŻB MUNDUROWYCH

Ustawą z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 31 stycznia 2012r. Nr 21 poz.118) ustawodawca w art.4 ust. 1 ustalił, że: „**W 2012r. waloryzacja od dnia 1 marca polega na dodaniu do kwoty świadczenia, w wysokości przysługującej w dniu 29 lutego 2012 r., kwoty waloryzacji w wysokości 71 zł**”.

USTAWA OBOWIĄZUJE OD 1 marca 2012 roku

DZIAŁANIA PREZYDENTA RP

PODPISAŁ USTAWĘ.

Wniósł do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o zbadanie zgodności:

- 1) art. 4 ust. 1, ust 4-7, art. 5 ust. 1 i art. 6 w związku z artykułem 7 i art. 8 ustawy z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z art. 2, art.32 ust.1 i art. 67 ust. 1 Konstytucji RP;
- 2) art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw z art. 2 Konstytucji RP;
- 3) art. 5 ust 1 pkt. 4-6 i pkt.12 ustawy z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw w zakresie, w jakim różnicuje wysokość świadczeń przyznawanych w relacji do najniższej odpowiedniej renty ustalonej zgodnie z ustawą o emeryturach i rentach z FUS, w zależności od daty ich przyznania z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP.

DZIAŁANIA RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH

Wniósł do Trybunału Konstytucyjnego wniosek o stwierdzenie niezgodności;

- 1) art. 4, art. 5 ust. 1 oraz art. 7 pkt. 14 ustawy z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw, art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 i art. 32 ust. 1 Konstytucji RP;
- 2) art. 2 oraz art. 5 ust. 1 pkt. 9 i 10 powołanej wyżej ustawy z art. 19 Konstytucji RP

Istotniejsze uzasadnienia wniosku do Trybunału Konstytucyjnego RPO:

W ocenie RPO mechanizm kwotowej waloryzacji, przyjęty w ustawie zmieniającej w istocie rzeczy prowadzi do naruszenia „istoty” prawa do waloryzacji. Zastosowanie waloryzacji kwotowej skutkuje bowiem brakiem zachowania realnej wartości świadczenia w stosunku do świadczeń, których wysokość przekracza kwotę **ok. 1480 zł**. Potwierdzenie do tego stanowiska można odnaleźć także w uzasadnieniu do postanowienia TK z dnia 27 czerwca 2001 r., sygn. TS 24/01. W sprawie tej TK odmówił przyjęcia do rozpoznania skargi konstytucyjnej, w której skarżący kwestionował obowiązującą waloryzację procentową domagając się wprowadzenie w jej miejsce waloryzacji kwotowej.

W ocenie RPO przyznanie wszystkim świadczeniobiorcom podwyżki w jednakowej kwocie nie może być uznane za waloryzację, mamy w tym przypadku do czynienia jedynie z przyznaniem dodatku do emerytury skutkującym podniesieniem jej wysokości.

Z wliczeń przedstawionych w uzasadnieniu do projektu ustawy zmieniającej wynika, że w 2009 r. wskaźnik waloryzacji wynosił 106,1%, co dawało przeciętną podwyżkę na poziomie 85,20 zł i duże różnice podwyżek między niskimi i wysokimi świadczeniami. W 2010 r. wskaźnik waloryzacji wynosił 104,62% (średnia podwyżka – 70,23 zł), a w 2011 r. – 103,1% (średnia podwyżka – 50,14 zł). Prognozowany wskaźnik waloryzacji na 2012 r. wynosi 104,8%. Stąd też w ocenie projektodawców przy zastosowaniu waloryzacji procentowej wzrost emerytur i rent byłby niezbyt wysoki, postrzegany jako niewystarczający, wobec subiektywnego odczucia znacznego wzrostu kosztów utrzymania w 2011 r., zwłaszcza przez biedniejsze grupy emerytów i rencistów, którzy najbardziej odczuwają wzrost cen żywności. Przy proponowanej zmianie sposobu waloryzacji świadczeń emerytalno-rentowych na kwotową, osoby pobierające minimalne emerytury i renty dostaną 799,18zł. Gdyby zastosowano dotychczasowe zasady, otrzymałyby 763,13zł. Oznacza to, że przeprowadzenie waloryzacji kwotowej doprowadzi do

podniesienia najniższych świadczeń do poziomu zbliżonego do minimum socjalnego.

Prawo do waloryzacji emerytur i rent musi być rozumiane jako uprawnienie do zachowania realnej wartości świadczeń emerytalno-rentowych w rocznym lub (rzadziej stosowanym) dłuższym przedziale czasowym. Tylko takie rozumienie tego prawa pozwala na uznanie uprawnienia do zachowania realnej wartości świadczenia jako istotnego elementu konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego.

Taki model waloryzacji pozostaje w zgodzie z przyjętymi przez Polskę standardami międzynarodowymi, wynikającymi z konwencji nr 102 Międzynarodowej Organizacji Pracy dotyczącej minimalnych norm zabezpieczenia społecznego oraz Europejskiej Kart Społecznej.

Przyjęta w ustawie zmieniającej kwotowa metoda podwyższania nominalnej wartości świadczeń w 2012 r. prowadzi do naruszenia istoty prawa do waloryzacji, ponieważ przyjęta formuła waloryzacji skutkuje obniżeniem realnej wartości świadczeń przewyższających kwotę 1480 zł.

W odniesieniu do części świadczeniobiorców, którym waloryzacja kwotowa nie zapewnia ochrony wartości realnej świadczenia, dochodzi zatem nie tyle do konstytucyjnie dozwolonego zmodyfikowania na przyszłość mechanizmu waloryzowania ich świadczeń, lecz do sprzecznego z art. 67 ust. 1 Konstytucji wyłączenia prawa do waloryzacji wypłacanych świadczeń. **Narusza to realizację zasad: praw nabywanych i nabytych oraz sprawiedliwości społecznej** stanowiących o istocie ochrony socjalnego ryzyka. Ustawa zmieniająca wyłącza w 2012 roku stosowanie **corocznej (automatycznej od 1 marca) waloryzacji cenowo-płacowej**, wprowadzonej przepisami ustawy z dnia 7 września 2007 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych (D. u. Nr 191, poz. 1386). Gdyby zatem przyjąć, że w 2013 r. i w latach następnych obowiązywać będą zasady waloryzacji świadczeń wynikające z regulacji obowiązującej do końca 2011 r. to nie ma możliwości odbudowania realnej wartości tych świadczeń, które w wyniku zastosowania waloryzacji kwotowej obniżyły swoją wartość realną w 2012 roku. Jeżeli zatem ustawodawca nie dokona w przyszłości zmian w zasadach waloryzacji emerytur i rent, to obniżenie wartości realnej znacznego odsetka wypłacanych emerytur i rent, jakie nastąpi w 2012 roku na podstawie kwestionowanej regulacji, będzie mieć charakter trwały. Naruszenie art.67 ust.1 Konstytucji polega na tym, że przyjęte rozwiązanie, mimo istniejących możliwości systemowych, nie zapewnia realizacji treści prawa konstytucyjnego.

Kwestionowana regulacja prowadzi do zachwiania proporcjonalności wkładu ubezpieczonego do wysokości świadczenia.

Prezentowane powyżej wyliczenia wskazują, że wprowadzony mechanizm waloryzacji kwotowej preferuje osoby pobierające minimalne i niskie świadczenia, co pozostaje w sprzeczności z założeniami przestrzegania związku między wkładem ubezpieczonego w tworzeniu funduszu ubezpieczeń społecznych a wysokością należnego z tego tytułu świadczenia preferowania osób o dłuższym stażu ubezpieczeniowym i opłacających wyższe składki. Z tego względu za uprawniony należy uznać wniosek, że zakwestionowana regulacja ustawy zmieniającej jest niezgodna z art. 67 ust. 1 w związku z art. 2 Konstytucji.

Przy istniejącym zróżnicowaniu wysokości przyznawanych świadczeń zastosowanie waloryzacji kwotowej prowadzi do niemożliwych z punktu widzenia przestrzegania zasady równości rezultatów, ponieważ prowadzi do spadku wartości realnej świadczeń, których wartość jest wyższa od kwoty 1480 zł.

Mechanizm waloryzacji kwotowej dzieli świadczeniobiorców, należących do jednej kategorii podmiotów charakteryzujących się wspólną cechą na dwie grupy. W pierwszej znajdują się osoby otrzymujące relatywnie niskie świadczenia, którym waloryzacja kwotowa nie tylko zapewnia stabilizację ochrony wartości realnej świadczenia, ale nawet wzrost jego wartości realnej. W drugiej grupie znajdują się osoby otrzymujące wyższe świadczenia, którym waloryzacja kwotowa nie zapewnia przystosowania wartości świadczenia do spadku siły nabywczej pieniądza. Tylko w odniesieniu do tej pierwszej grupy świadczeniobiorców możemy mówić o zachowaniu praw do waloryzacji. W odniesieniu do drugiej grupy świadczeniobiorców nie możemy mówić o zachowaniu prawa do waloryzacji, ponieważ w wyniku waloryzacji kwotowej nie dojdzie do zachowania stałej wartości ekonomicznej przyznanych im świadczeń emerytalno-rentowych.

Należy przypomnieć, że celem waloryzacji jest zapewnienie świadczeniom możliwości zachowania wartości realnej.

Kwotowa metoda waloryzacji, nie zapewniając emeryturom i rentom zachowania ich realnej wartości i naruszając przez to istotę prawa do waloryzacji, w opinii Rzecznika nie może być uznana za racjonalne rozwiązanie. Cel socjalny, polegający na przesunięciu środków od osób pobierających wyższe świadczenia do osób pobierających niższe świadczenia, nie powinien być realizowany kosztem naruszenia ochrony prawa do emerytury lub renty (prawa do waloryzacji) w związku z przyjętą kwotową metodą waloryzacji. Taka metoda waloryzacji nie może znajdować wsparcia w zasadach sprawiedliwości społecznej, ponieważ stawia w gorszej sytuacji osoby, które w przeszłości przyczyniły się w większym stopniu do zgromadzenia środków,

przeznaczonych na wypłatę emerytur i rent.

Z tych względów kwestionowana regulacja jest także niezgodna z art. 67 ust. 1 w związku z art. 32 Konstytucji.

Zdaniem Rzecznika niezrealizowanie celu waloryzacji, jakim jest zachowanie realnej wartości wypłacanych emerytur i rent wobec części świadczeniobiorców, którzy pobierają świadczenia w wysokości przekraczającej poziom ok. 1580 zł. wskazuje na naruszenie istoty konstytucyjnego prawa do zabezpieczenia społecznego, a także konstytucyjnych zasad równości i sprawiedliwości społecznej nie tylko w odniesieniu do świadczeń emerytalno-rentowych z ubezpieczenia społecznego, określonych przepisami ustawy emerytalnej, ale także emerytur i rent wypłacanych z ubezpieczenia społecznego rolników i zaopatrzenia żołnierzy zawodowych i funkcjonariusz służb mundurowych. Znajdujące uzasadnienie w okresie aktywności zawodowej i pełnienia służby odrębności w systemach emerytalnych, wyrażające się między innymi w odmiennych zasadach płacenia składek i odrębnych warunkach nabywania praw do świadczeń nie powinny obejmować okresu, kiedy takie osoby stają się emerytami i rencistami, Później osoby takie winny zasadniczo podlegać ogólnym regulacjom dotyczącym ochrony wartości realnej świadczenia emerytalno-rentowego. Takie stanowisko zajął Trybunał Konstytucyjny w sprawie K 4/99 przy ocenie konstytucyjności zmiany zasad waloryzacji emerytur wypłacanych żołnierzom i funkcjonariuszom w wyroku z dnia 20 grudnia 1999 r.

Na waloryzacji kwotowej zyskałoby szacunkowo, dostając wyższą podwyżkę, ok. 53% emerytów i rencistów z FUS, 100% otrzymujących zasiłki przedemerytalne i renty socjalne. Również zyskaliby prawie wszyscy emeryci i renciści z KRUS. Natomiast mniejsze podwyżki po wprowadzeniu waloryzacji kwotowej dostaliby prawie wszyscy emeryci i renciści otrzymujący świadczenia z MON, MSW oraz MS.

BIURO EMERYTALNE SŁUŻB MUNDUROWYCH

Zgodnie z Ustawą z dnia 13 stycznia 2012r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 31 stycznia 2012r. Nr 21 poz.118) przyśle Ci decyzję o waloryzacji twojej emerytur lub renty.

EMERYT LUB RENCISTA SŁUŻB MUNDUROWYCH

Twoje działanie zależy od tego co orzeknie Trybunał Konstytucyjny.

1. Jeżeli orzeknie zgodność ustawy z Konstytucją nie podejmiesz dalszych działań.
2. Jeżeli orzeknie niezgodność ustawy z Konstytucją działania podejmie Biuro Emerytalne zmuszone do waloryzacji procentowej
Powyższe działania podjęte zostaną wtedy kiedy TK orzeknie zgodność lub niezgodność ustawy z Konstytucją, przed 01.03.2012 r.

Egz. Nr

miejsowość, dnia 2012 r.

Strona odwołująca się:

Imię i nazwisko

Kod pocztowy i miejscowość

Ulica, nr lokalu

EWU- (podaj swój numer)

(instancję odwoławczą oraz termin odwołania masz podaną w otrzymanej decyzji)

za pośrednictwem :

DYREKTOR
(podaj właściwe Biuro Emerytalne)
ulica

kod pocztowy, miejscowość

ODWOŁANIE

od decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w z dnia

.....

w sprawie

W oparciu o art. 127 Kodeksu postępowania administracyjnego (Ustawa z dnia 14 czerwca 1960r. – Dz. U. z 17 listopada 2000r. Nr 98 poz. 1071 z późn. zm.), składam odwołanie od wyżej wymienionej decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w i wnoszę na podstawie art. 138 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego o uchylenie powyższej decyzji w całości i przekazanie sprawy organowi I instancji do ponownego rozpatrzenia.

UZASADNIENIE

Wydanie powyższej decyzji o waloryzacji mojej emerytury przez Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w na podstawie powyższej ustawy, bez orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego o zgodności lub niezgodności z Konstytucją RP, artykułów ustawy z dnia 13 stycznia 2012 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 31 stycznia 2012 r. Nr 21 poz.118), wymienionych we wniosku Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz wniosku Rzecznika Praw Obywatelskich do Trybunału Konstytucyjnego, uważam jako decyzję, która nie powinna być wydana, gdyż skutkuje ona naruszeniem mojego interesu do właściwej waloryzacji mojej emerytury za rok 2012.

Z tych względów wnoszę jak na wstępie.

Podpis

Wykonano w 3 egzemplarzach

Egz. nr 1 - Sąd Okręgowy w

za pośrednictwem Dyrektora WBE

Egz. nr 2 – Dyrektor WBE w

Egz. nr 3 – nadawca

PAMIĘTAJ

Jeżeli w chwili otrzymania decyzji o waloryzacji Twojej emerytury lub renty nie będzie orzeczenia TK, to pamiętaj, że Twoją jedyną obroną jest odwołanie się od tej decyzji.

Zrób to według wzoru ze str. 5

1. Instancję, do której możesz się odwołać od otrzymanej decyzji masz podaną w otrzymanej decyzji wraz z terminem jej złożenia.
2. Pamiętaj o podaniu swojego numeru EWU.
3. Przestrzegaj rygorystycznie terminu odwołania.
4. Odwołanie prześlij pocztą listem poleconym za pokwitowaniem zwrotnym lub złóż w swoim Biurze Emerytalne również za pokwitowaniem.
5. Odwołanie od decyzji wstrzymuje jej wykonanie ale nie pozbawia Cię waloryzacji (wszystko zależy od orzeczenia instancji odwoławczej).
6. Bez względu na wyniki orzeczenia TK i jego termin, Twoje odwołanie w określonym terminie jest jakąś gwarancją na dochodzenie Twoich praw emerytalnych i rentowych.

O PODJĘCIU TYCH DZIAŁAŃ DECYDUJESZ OSOBIŚCIE

